

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode: 12:00 uur d.d. 23 maart – 12:00 uur d.d. 24 maart

5.1.2e

Directie Communicatie

Vragen? Mail naar

5.1.2e

@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan Covid-19 Nederlanders ziek door Covid-19 	<ul style="list-style-type: none"> Familie en vrienden getroffen 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici

Samenvatting

- De parlementaire pers benadrukt het grote contrast tussen de 'sombere' toon die gisteren tijdens de persconferentie klonk en de 'rooskleurige' boodschap van twee weken geleden. Of de verkiezingen daarbij een rol hebben gespeeld, is een vraag die in de analyses vaker terug blijft komen. Dat het kabinet wellicht voorbarig was met het bieden van perspectief, werpt Rutte volgens het AD 'ver van zich af'. Volgens Trouw weerspreekt Rutte dat de verkiezingen hier iets mee te maken hadden. Parlementaire journalisten merken op dat de onderbouwing voor een avondklok van 22.00 uur 'echt alleen' de zomertijd is. Het viel hen op dat Rutte 'niet echt' kon beargumenteren of onderbouwen of de avondklok dan nog steeds effect heeft.
- Naast de gebruikelijke nabeschuiving van de persconferentie ('wat was de toon?') is er relatief veel aandacht voor de vraag of Nederland niet sneller kan vaccineren. Eerder deze week werd al duidelijk dat verschillende experts en burgemeesters het perspectief op nieuwe versoepelingen koppelen aan het succes van de vaccinatiecampagne (zie de omgevingsanalyse van gisteren). In hun nabeschuiving van de persconferentie omschrijven de parlementaire pers het vaccineren als 'dé uitweg'. Vandaag blijkt ook uit Telegraaf's 'Stelling van de dag' dat de roep om de vaccinatiegraad zwaarder te laten meewegen in de versoepelingen, luider wordt. Nu in de persconferentie bevestigd werd dat er momenteel geen ruimte is voor nieuwe versoepelingen, komen onder meer NVIC-voorzitter Diederik Gommers, LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers, vaccinologen Ben van der Zeijst en Gideon Kersten en vaccinatie-expert Herman van der Weide met suggesties hoe het de Nederlandse vaccinatiecampagne aangepast zou moeten worden om deze sneller en/of effectiever te maken. In de hoofdredactionele commentaren van De Telegraaf en NRC wordt opgeroepen om het tempo op te voeren. Ook uit de reacties die binnenkomen via de social mediakanalen van VWS en minister De Jonge blijkt ongeduld over het vaccinatietempo; 'Dat moet sneller kunnen'. Naast commentaar op het vasthouden aan twee prikken en de snelheid van de organisatie, is er nu ook geruime aandacht voor de zogenoemde 'vrije voorraad'. Men vraagt zich af waarom deze niet sneller wordt weggeprikt? Naar aanleiding van zijn toelichting in de technische briefing in de Kamer, stelt De Telegraaf dat Jaap van Delden 'erkent' dat de AstraZeneca-voorraad die Nederland heeft liggen 'inderdaad te hoog' is.

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)

-

Informatiebehoefte*Welke informatie vragen leven er bij getroffen?*

- Op verschillende plekken (mediaberichten, reacties van experts, social mediakanalen van VWS en minister De Jonge) klinkt de vraag of we in Nederland niet sneller kunnen vaccineren. Die vraag is ondertussen beantwoordt door GGD GHOR Nederland (via verschillende media), minister De Jonge (in de persconferentie) en Jaap van Delden (in de technische briefing).

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- Lareb** meldt dat enkele mensen die gevaccineerd zijn met het Pfizer/BioNTech-vaccin een grote zwelling op de prikplek kregen. De zwelling is mogelijk pijnlijk en kan zich uitbreiden tot over de schouder of elleboog. Lareb ontving t/m half februari 80 dergelijke meldingen. "Er is meestal geen sprake van een infectie of een allergische reactie. Behandeling is niet nodig. De klachten verdwijnen vanzelf, meestal binnen vier tot vijf dagen", zegt Lareb.
- Uit een eigen vragenlijstonderzoek van **Lareb** onder vrouwen van 21 tot 65 jaar (waarvan meer dan 92% zorgmedewerkers), blijkt dat zij bij de eerste prik met het AstraZeneca-vaccin meer bekende bijwerkingen ervaren dan bij het Pfizer/BioNTech-vaccin. Na een AstraZeneca-vaccinatie ervaart 61 tot 67 procent van de vrouwen hoofdpijn, spierpijn, vermoeidheid of algemeen niet lekker voelen. Na een Pfizer/BioNTech-vaccinatie was dit 22 tot 36 procent. Daarbij kreeg 39% van de vrouwen in het onderzoek na de AstraZeneca-prik koorts. Bij het Pfizer/BioNTech-vaccin was dit 5%. Volgens Lareb duurde de koorts meestal maar één of twee dagen.
- GGD GHOR** en **LHV** gaan niet meer mensen vaccineren wanneer de avondklok met een uur verlaat wordt. "Daarvoor zijn er namelijk niet genoeg vaccins beschikbaar", zegt een GGD GHOR-woordvoerder.
- De **Sionkerk op Urk** opent haar deuren weer voor al haar leden. Ouderling en voorlichter H. Snoek licht het besluit in een brief aan de leden van de kerk toe: "Het is niet dat we het op Urk beter weten, of dat we niet luisteren naar de overheid. We willen gehoorzaam zijn aan de overheid, maar wel in samenhang met Gods geboden."
- Stichting IZZ** heeft tot nu toe van 375 zorgmedewerkers die zelf corona hebben gehad een aanvraag gekregen voor compensatie van hun eigen risico in de zorgverzekering.

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

- Uit cijfers van databedrijf Resono op basis van de GPS-gegevens van 2 miljoen Nederlanders, opgevraagd door Nieuwsuur, blijkt dat de meeste mensen zich nog altijd goed houden aan de avondklok. Nederlanders blijven momenteel veel vaker na 21:00 binnen dan de eerste weken van de avondklok. Uit de cijfers blijkt dat Nederlanders de eerste weken nog enigszins moesten wennen aan de avondklok, maar daarna vrij consequent binnenblijven. Sinds de start van de avondklok in de week van 23 januari, dalen de reisbewegingen 's avonds aanzienlijk. Alleen in het weekend van 20 en 21 februari was een lichte piek in de drukte. Vermoedelijk omdat het toen erg zonnig was.

Betekenisgeving

- **Viroloog en OMT-lid Marion Koopmans** zegt dat de Sionkerk op Urk 'Russische roulette' speelt door weer open te gaan voor alle leden. "Ik denk dat dat niet verstandig is. Urk is niet anders dan andere delen van Nederland." Volgens Koopmans wordt hier een 'groot risico' genomen, aangezien de besmettingscijfers onder jongeren flink toenemen en je er dan serieus rekening mee moet houden dat dat dan doorschuift naar de ouderen.

*Hoe wordt naar de overheid(saanpak) gekeken?**Nabeschouwing persconferentie*

- Media omschrijven de boodschap van premier Rutte en minister De Jonge als een 'sombere'. De uitspraak van Rutte dat dit 'opnieuw een enorme domper' is, wordt door bijna alle kranten (behalve Trouw en FD) overgenomen. Vooral de verandering van beleid ten opzichte van twee weken geleden valt op. 'Er gaat een streep door de met potlood ingetekende versoepelingen', aldus De Telegraaf. De vraag die dan ook vaker voorbij komt is of de verkiezingen invloed hebben gehad op de 'rooskleurige boodschap' (Trouw) van twee weken geleden. Volgens NRC 'kan het toeval zijn', maar de krant benoemt daarbij wel dat de verkiezingen door Rutte gewonnen zijn. Dat het kabinet wellicht voorbarig was met het bieden van perspectief, werpt Rutte volgens het AD 'ver van zich af' en volgens Trouw weerspreekt hij dat de verkiezingen hier iets mee te maken hadden. Media zien het vaccineren als 'enige uitweg uit de pandemie', maar kwam de vaccinatiecampagne 'net te laat' om de derde golf voor te zijn, zo stelt AD. Volgens NRC zou minister De Jonge de suggestie om de voorraad vaccinaties op te prikken gisteren 'wegwuiwen'. Ook de 'eenprikstrategie' die werd geopperd wuifde hij weg door 'zich te verschuilen' achter de Gezondheidsraad, aldus NRC.
- Ook de politiek commentatoren hebben het over de 'sombere' boodschap die gisteren klonk. Volgens Arjan Noorlander (Nieuwsuur) waren Rutte en De Jonge 'bijna net zo futloos' over de crisis als de rest van Nederland. De commentatoren merken daarbij ook op dat het contrast met twee weken geleden groot is. De hoop die twee weken geleden geschetst werd, 'is gevlogen', aldus Fons Lambie (RTL Nieuws). "En ze durven het niet aan om daar een nieuwe datum voor te noemen", stelt Xander van der Wulp (NOS). Hij zegt 'achter de schermen' te horen dat we voor 'wat grotere versoepelingen' waarschijnlijk tot half mei moeten wachten. Ook de commentatoren besteden aandacht aan het verschil in boodschap voor ('oppepper') en na ('teleurstelling') de verkiezingen. Volgens Noorlander kan dat gezien worden als een 'valse verkiezingsbelofte', maar zou je je achteraf ook kunnen afvragen; 'Was dat nou eigenlijk wel een realistische belofte?'. De commentatoren merken op dat de onderbouwing voor een avondklok van 22.00 uur 'echt alleen' de zomertijd is. Volgens Van der Wulp kon Rutte 'niet echt' beargumenteren of onderbouwen of de avondklok dan nog steeds effect heeft. "En eigenlijk kwam hij niet verder dan iedereen nog eens oproepen je vooral aan alle regels te houden", aldus Van der Wulp. Ook de commentatoren koppelen het perspectief dat geboden wordt voor komende zomer aan het vaccineren; 'dé uitweg' uit de crisis. Daarom is volgens Lambie de vraag die je consequent hoort terugkomen; 'Kan dat vaccineren niet nog veel sneller?'.

Commentaar persconferentie

- **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** denkt niet dat het later ingaan van de avondklok effect zal hebben op het aantal besmettingen. "Een uur opschuiven heeft vrijwel zeker nauwelijks enig effect. Als het al een effect heeft." **Epidemioloog en gedragswetenschapper Esther Metting** verwacht dat het aanhouden van de avondklok niet goed is voor het draagvlak ervan, mede omdat het nog altijd niet bekend is hoe effectief de avondklok daadwerkelijk is tegen de verspreiding van het virus. Ze wijst erop hoe uit onderzoek van de RIVM gedragsunit blijkt dat het draagvlak voor de avondklok onder druk staat.
- Volgens ANP bleek de 'brandbrief' die meer dan dertig binnensportbonden en belangenorganisaties onlangs naar het kabinet hebben gestuurd, onbeantwoord in de persconferentie. "Gezien de huidige ontwikkelingen is dit logisch, de volksgezondheid gaat voor", zegt directeur Marieke van der Plas van **gymnastiekbond KNGU**. "We zullen dus nog even moeten volhouden." Algemeen directeur Guido Davio van **volleybalbond Nevobo** zegt: "De unieke sportinfrastructuur van Nederland staat op het spel. Het is heel belangrijk dat er weer leven komt in de binnensportverenigingen, juist ook met het oog op volgend seizoen." Directeur van **Gehandicaptensport Nederland** Dos Engelaar: "Gehandicapte sporters hebben vaak ook minder alternatieven om een andere sport te beoefenen. Gehandicapte sporters zijn veel vaker afhankelijk van hulp, er moet meer georganiseerd worden. Die sociale contacten vallen nu ook weg."
- In reactie op de persconferentie zegt **KNVB**-directeur Eric Gudde te hopen dat de Johan Cruijff ArenA komende zomer bij de EK-wedstrijden van het Nederlands elftal voor ruim de helft gevuld is. "Zo helder en perspectiefvol heb ik Hugo de Jonge lang niet gehoord", aldus Gudde. "Dat perspectief hebben de clubs ongelooflijk hard nodig, met name om een brug te slaan richting de fans en sponsoren voor volgend seizoen."
- Toernooidirecteur van het **EK voetbal in Amsterdam** Gijs de Jong ziet de uitspraken van minister De Jonge over het toelaten van toeschouwers als 'een hoopvol signaal'.

- De **Algemene Onderwijsbond (AOB)** miste in de persconferentie aandacht voor de bescherming van het onderwijspersoneel. Daar is de vakbond "teleurgesteld" over. Bestuurder Henrik de Moel roept het kabinet op "meer werk te maken" van de veiligheid. Daarbij denkt de bond vooral aan meer testen. "Zorg voor meer sneltesten en voor uitbreiding van de bestaande pilots met de sneltesten", suggereert De Moel. Een snelle uitbreiding van de testcapaciteit is volgens hem noodzakelijk, omdat in de praktijk blijkt dat het vaak "nauwelijks mogelijk is" om 1,5-meter afstand tussen de leerlingen te handhaven. De AOB wijst nog eens op de uitzonderlijke positie van leerkrachten en blijft ervoor pleiten om onderwijspersoneel met voorrang te vaccineren. Het kabinet wil daar tot nog toe niet aan.
- Via de social mediakanalen van VWS laat men weten weer terug te willen naar het 'oude normaal'. Men geeft aan 'coronamoe' te zijn. Men gaat in discussie over de coronamaatregelen ('maatregelen zullen wel niet werken als er steeds maar weer besmettingen bijkomen'; 'waarom houden we deze maatregelen aan als ze niet werken').

Commentaar vaccinatiecampagne

- Volgens **NVIC-voorzitter Diederik Gommers** is het 'van essentieel belang' dat 60-plussers zo snel mogelijk gevaccineerd worden om verder te kunnen versoepelen. Hij vindt dat het prikken nog steeds onvoldoende op gang is gekomen. "Blijkbaar gaat het toch lastig met de aanlevering van die vaccins", zegt hij. Want 'het prikje zetten in de bovenarm' is volgens hem niet zo moeilijk. Gommers had graag gezien dat alle 60-plussers in april een eerste prik zouden hebben gekregen, maar dat loopt nu mogelijk uit tot juni. Anders had in mei verder versoepeld kunnen worden, stelt Gommers. "Dan krijg ik mijn grootste gedeelte niet meer naar het ziekenhuis en naar de intensive care", legt hij uit. Want de 60-plusgroep wordt nu nog het vaakst opgenomen met corona. Het belang van vaccineren ziet Gommers bijvoorbeeld bij de 80-plussers. Volgens hem is de oversterfte in maart voorbij doordat die groep inmiddels gevaccineerd is. Ook volgens **LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers** heeft het vaccineren vooralsnog geen grote positieve gevolgen voor de druk op de ziekenhuizen. Hij wijst erop dat de mensen die nu gevaccineerd zijn veelal een hele hoge leeftijd hebben en anders ook niet zo snel in het ziekenhuis terecht zouden komen.
- In navolging van LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers, denkt ook **vaccinoloog Ben van der Zeijst** dat het slim zou kunnen zijn om eerst voor één prik te kiezen en dat 'er wat voor te zeggen is' om de tweede prik zo lang mogelijk uit te stellen. Volgens Van der Zeijst en **vaccinoloog Gideon Kersten** is het wel de uitdaging om dat goed te onderbouwen. "Dat is cruciaal voor het draagvlak."
- Volgens LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers moet beter gekeken worden naar de voorraden. Nu liggen er voor zeker twee weken vaccins op de plank. Het coronadashboard meldt dat het op dit moment om zo'n 600.000 stuks gaat. Ook dat kan veel minder, denkt hij, waarmee in korte tijd veel meer mensen worden gevaccineerd. Kuipers krijgt bijval van vaccinologen Gideon Kersten en Ben van der Zeijst, zeker als het gaat over het BioNTech/Pfizer-vaccin. "Het liefst wil je helemaal geen voorraad hebben, maar elk vaccin zo snel mogelijk in de mensen krijgen. Dat is organisatorisch misschien lastig, maar een voorraad van enkele dagen is meer dan genoeg", zegt Gideon Kersten. Ook zou het slim kunnen zijn eerst voor één prik te kiezen.
- **Vaccinatie-expert, programmamanager tijdens de Mexicaanse griep en verantwoordelijke voor het draaiboek bij de pokkenpandemie, Herman van der Weide**, stelt dat het vaccineren nu op een 'idioot ingewikkelde bureaucratische manier' gaat. De kritiek op de strategie is volgens hem dan ook 'buitengewoon terecht'. "...Het lijkt alsof we het vaccinatiebeleid er maar een beetje bij doen. Dat kan toch niet." Volgens de Van der Weide is de situatie nu 'wezenlijk anders' dan tijdens de pokkenpandemie: "Er was heel lang geen draaiboek met een duidelijke strategie. Dat bleek toen de Gezondheidsraad zei: 'je moet eigenlijk eerst de ouderen vaccineren'. Daar was helemaal niet over nagedacht. Toen kwamen de verpleeghuizen en ziekenhuizen: 'wij moeten eerst'. De ME roerde zich er ook nog even in. Zo ging dat maar door. Dat is zo bizar als je erover nadenkt. Met zo'n doelgroepenstructuur krijg je van z'n lang zal ze leven geen tempo." Van der Weide zegt er 'wel een beetje moe van te worden' dat VWS 'blijft roepen' dat ze afhankelijk zijn van de leveringen. "Dat is maar deels waar. De getallen lopen wat uiteen, maar er blijken zo'n 600.000 tot een miljoen vaccins op de plank te liggen. Ondertussen overlijden elke dag nog kwetsbare mensen. Dat krijg je toch niet uitgelegd?" Het verbaast Van der Weide niets dat met de huidige snelheid de doelstelling om begin april 3,3 miljoen prikken te hebben gezet niet wordt gehaald. "Hoelang kan je blijven roepen en denk je dat mensen dat blijven geloven? Ik geloof er niet meer in. Het duurt en het duurt maar." Volgens Van der Weide moet het hele vaccinatiebeleid dan ook zo snel mogelijk 'op de schop'. Weg van de doelgroepenstructuur en mensen oproepen per postcode. "Jong en oud door elkaar en complete gezinnen in plaats van de een wel en de ander niet." Het bellen voor een prikafspraak moet volgens hem ook verleden tijd worden. Van der Weide: "Richt prikstraten in bij kazernes en lege schoolgebouwen en ga 24/7 prikken. Als je dan aankomt in een prikstraat en er staat een rij, dan kan je blijven wachten of kom je over een uur weer terug. Dan zullen mensen nu zeggen van 'ja maar die miljoen prikken, die zijn dan zo op.' Dat weet ik, maar om zo'n prikstraat op te bouwen heb je ook een paar weken nodig. Ga dat vast inrichten. Het enige wat je daarna hoeft te doen is bijhouden op welke datum welke postcode is geweest. Vijf of zes weken later doe je het dan gewoon nog een keer. Hoe moeilijk kan het zijn?" Volgens Van der Weide zouden we dan binnen de kortste keren iedereen die wil hebben gevaccineerd. "Het moet kunnen. Even erkennen dat de weg die we zijn ingeslagen ons onvoldoende oplevert en dan met elkaar de schouders eronder zetten en het op deze manier doen. Want beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald."
- Bij **GGD GHOR-woordvoester Suzan Demirhan** zou het verwijt richting de GGD'en dat ze niet snel genoeg gaan tot 'grote frustratie' leiden (zo schrijft De Telegraaf): "Wij staan met man en macht klaar om te prikken en hebben meer dan voldoende capaciteit." Demirhan meent dat er bij hen dan ook niks op de plank blijft liggen. "Wat wij van het RIVM

krijgen is in no time weggeprikt." Wanneer de levering van de vaccins toeneemt, zullen ook de GGD'en meer gaan prikken, stelt Demirhan.

- Volgens **De Telegraaf** wordt de roep om sneller te vaccineren alsmat luider, nu de coronabesmettingen en ziekenhuisopnames weer 'in sneltreinvaart' toenemen. Volgens de krant wordt 'vanuit alle hoeken' kritiek geuit op het prikbeleid ('Maar kan het wel sneller? En hoe?'). Volgens het hoofdredactioneel commentaar van De Telegraaf heeft Nederland door alle problemen rond het AstraZeneca-vaccin een achterstand van anderhalve week opgelopen. Volgens De Telegraaf is het 'evident' dat het tempo nu fors moet worden opgeschroefd om zo snel mogelijk uit de crisis te komen. In dat opzicht noemt de krant het 'vreemd' dat ons land de afgelopen weken een relatief hoge voorraad heeft aangehouden van geleverde vaccins, te weten 600.000 doses. "Het is niet geheel duidelijk waarom zoveel vaccins ongebruikt op de plank zijn blijven liggen." Volgens de krant heeft Nederland 'niet adequaat gehandeld 'toen de eerste vaccins op komst waren. "Door een slechte voorbereiding gingen de inentingingen veel te laat en te traag van start." De krant noemt dat een 'regelrechte blamage'. "Dat kan alleen nog goed worden gemaakt wanneer alles op alles wordt gezet om het priktempo flink op te voeren," concludeert de krant.
- Via de social mediakanalen van VWS laat men weten ook voorrang te willen bij het vaccineren, het gaat dan bijvoorbeeld over tandartsen, fysiotherapeuten en leraren. Men vindt dat het vaccineren veel te langzaam gaat ('waarom gaan we niet 24/7 door?') en trekt de vergelijking met andere landen. Men heeft nog altijd zorgen over de veiligheid van het AstraZeneca-vaccin. Via de social mediakanalen van minister De Jonge heeft men het relatief vaak over vaccineren. Men reageert met name op het tempo van vaccineren. Men vindt dat het sneller moet kunnen en maakt steeds vaker de vergelijking met andere landen buiten de EU waar het veel sneller gaat. Ook noemt men relatief vaak dat we het leger moeten inzetten. Verder veel berichten over de reserves van de vaccins die worden aangehouden. Dit aantal vindt men erg hoog. Dan komen er nog wat negatieve berichten langs naar aanleiding van de huisartsen in het noorden van het land die nog niet gestart zijn met het vaccineren van de mensen tussen de 60 en 64 en andere risicogroepen. Men wil hier graag duidelijkheid over. Verder vragen ook mensen die recent corona hebben gehad om voorrang omdat zij maar één prik nodig zouden hebben.

Opiniepeilingen

- Uit Telegraaf's 'Stelling van de dag' blijkt dat ruim de helft van de 5960 deelnemers vindt dat we de coronamaatregelen pas iets kunnen versoepelen als de ouderen gevaccineerd zijn. Twee derde vindt het te lang duren als dat twee maanden in beslag gaat nemen. De meeste stellingnemers vinden het op zich een goede zaak om te wachten met het doorvoeren van versoepelingen. Toch klinkt in de antwoorden ook een zekere onrust. De meesten vinden de periode van acht tot tien weken die nodig zouden zijn om de meest kwetsbare groepen in te enten, te lang. Kwalijk vinden de meeste respondenten het vooral dat Rutte en De Jonge begin maart nog hintten op kleine versoepelingen. Daarmee is valse hoop gewekt, zegt 68%. Sommigen noemen het een onderdeel van de verkiezingsstrategie. Twee derde gelooft niet dat iedere volwassene Nederlander die dat wil, voor 1 juli een eerste prik kan hebben gekregen. De roep om de vaccinatiegraad zwaarder te laten meewegen in de versoepelingen, lijkt luider te worden. Hoe meer kwetsbare mensen zijn geprikt, hoe minder er in het ziekenhuis belanden, zo is de gedachte. Meer dan de helft van de respondenten vindt dat het aantal gevaccineerden dan ook zwaarder zou moeten wegen dan het aantal besmettingen. Toch is niet iedereen zo uitgesproken ('Dat is niet aan ons of de politiek').
- Uit onderzoek van het Hart van Nederland-panel onder ruim 2.000 mensen blijkt dat het vertrouwen in het coronabeleid na de laatste persconferentie van het kabinet weer iets is afgebrokkeld. Op dit moment staat een kleine meerderheid niet meer achter de maatregelen. Waar na de persconferentie van 8 maart nog 51% aangaf niet meer achter het coronabeleid te staan, is dat nu gestegen naar 54%. Vier op de tien deelnemers zegt nog wel vertrouwen te hebben. Ruim 40% van de ondervraagden vindt dat de avondklok sowieso van tafel moet. Ongeveer een derde vindt dat de avondklok wel kan blijven, maar meent dat het onverstandig is om die te verzetten. Bijna een kwart van ondervraagden staat wel achter het besluit van het kabinet. Er is licht aan het einde van de tunnel, dus schouders eronder en nog even volhouden: dat is het gevoel wat de helft van de panelleden heeft na de persconferentie. De rest (44%) ziet de vooruitzichten voor de komende weken een stuk somberder in: zij weten niet hoe of ze de verlengde lockdown kunnen uitzitten.